

Za gospodarje

Maribor, dne 30. decembra 1936.

Nekaj nasvetov k vnovčevanju lesa.

Pri nas je udomačena nesrečna razvada, prodajati stoječi les »na čez«. To se pravi, prodajati drevje na panju, kakor v gozdu raste, slepo za neko povprečno skupno ceno. Prodaja se ali del gozda ali pa v enem delu gozda vse drevje gotove debeline, n. pr. vse nad 15 cm. Včasih si pa kupec sam izbere drevlesa, ki mu pač ugajajo.

Druga, nič boljša razvada je, hiteti pri sklepanju kupčije in ustno sklepati pogodbe.

Te razvade mora obsojati vsak prevdaren dober gospodar. Upoštevati je naslednja navodila:

1. Ne prenašli se pri kupčiji, ker redkokedaj prodajaš in nisi izkušen. Zato bodi tembolj previden in prevdaren.

2. Ker v gozdu lahko delaš, ko počiva poljsko delo, in če imaš svoje ljudi in živino, si prislužiš nekaj s podiranjem, podelovanjem in spravljanjem lesa. Zato ne prodajaj nikdar stoječega lesa. V svojem gozdu gospodari sam in ne puščaj, da tuji ljudje v njem sekajo in spravljajo les. Njim se tvoje drevje in tvoj pomladek ne smilita.

3. Ne prodajaj nikdar svojega lesa »na čez«. Eden od vaju trpi pri taki prodaji škodo in to si gotovo ti, kmet, ki nisi vajen ceniti lesa, a ne trgovec z lesom, ki mu je to vsakdanji posel. Ker se ne da vedno sklepati po zunanjih znakih, koliko je lesa v srcu gnilega, kupec s tem računom in nudi čim manj stoječi les.

4. Prodajaj vedno le izdelano blago — podelan les. Čim bolje ga boš izdelal, tem več boš dobil zanj. Vsakdo bo za blago, ki ga vidi že gotovega, nudil več, kakor za les, pri katerem še ne ve, kaj bo dobil iz njega, kajti pri stojećem lesu kupuje vedno »mačko v vreči«. Trgovci pri nakupovanju stoječega lesa tudi svoje stroške proizvodnje vračunavajo višje, nego bi bili tvoji za to delo (sekanje, podelava, spravljanje), in ti zato toliko manj nudiš.

5. Izdelan les se proda v skladih v gozdu, to je »na gozdnem skladišču«, ali pa »postavljen na dogovorjeno mesto« (n. pr. na žago, na kolodvor itd.), ali pa »naložen na vagon«. Najbolj prikladna je prodaja lesa »na gozdnem skladišču«. Za prodajo »naloženo na vagon« je treba veliko izkušnje pri nalaganju na vagon, ki pa jo ima kmet le redko. Pri prodaji »postavljeno na mesto« je pa ta križ, da si les, ki ga kupec ni prevzel, zastonj vozil na mesto. Če sta se s kupcem dogovorila, da tvoj les prevzame na poseki ali na skladišču v gozdu, potem ni omenjene nevarnosti.

6. Pri prodaji lesa »na gozdnem skladišču« glej, da se s kupcem pogodiš že vnaprej za odzov lesa iz gozda. Imaš potem delo za svoje ljudi in živino in niš tujih ljudi v gozdu.

7. Prodajaj vedno naravnost onemu, ki blago potrebuje, to je potrošniku, ali kakor se tudi reče, konsumentu, ne pa prekupčevalcem, posredovalcem ali malim trgovcem z lesom. Posredniki in prekupčevalci ti snedo ves dobiček, oni so le špekulantje. Prodajaj zato svoje hode žagi, les za celulozo tovarni papirja, les za rudokope rudnikom. Če imaš kaj lesa za izvoz, se obrni le na velike »tvrdke za eksport« (podjetja za izvoz lesa v inozemstvo).

8. Povprašuj, poižveduj na vseh straneh, kakšen les se najbolj išče, kako se plača in ne bodi pri stvari len. Ne zanašaj se na vesti in novice, ki jih dobiš pri svojem sosedu, ali pri bližnji žagi, ali pri prvem trgovcu z lesom. Dostikrat ti kak oddaljen konsument ali pa kako veliko podjetje plača več za les, kakor bližnji trgovec.

9. Bodí oprezen in zopet oprezen! Pogledaj si svojega moža dobro, preden se spustiš z njim v kupčijo. Poižveduj, kakšen glas uživa, kako plačuje, kako se drži pri prevzemanju lesa, da ne bo razočaranja in izgube. Če drugod ne moreš izvedeti podrobnosti glede svojega kupca, se

obrni na vnovčevalni odsek pri Kmetijski družbi v Ljubljani, če si član te družbe.

10. Za vsako nekoliko večjo kupčijo napravi pismeno pogodbo, ali takojimenovani sklepni list. Bolje je več pisanja kakor premalo. Koliko pravi, koliko razočaranj in izgub je nastalo zaradi površnih pogodb. Kaj mora vsebovati sklepno pismo in kako izgleda, bomo povedali pozneje.

Čebelarstvo na Dravskem polju.

Čebelarški sestanek v Ptujju je bil sijajno obiskan kljub premali reklamni po časopisju. Po polurnem govoru je bila z navdušenjem z 224 glasovi sprejeta naslednja

resolucija:

Od leta do leta se množi dovoz tujih čebel na ajdovo pašo na Ptujsko polje in to ne le iz cele dravske banovine, ampak v zadnjem času tudi že iz savske banovine. Naravno je vsled tega domače čebelarstvo čimdalje bolj prizadeto in že močno ogroženo v svojem obstoju. Saj je n. pr. v zadnjih letih po skrbno zbranih podatkih vsled tega preobilnega dovažanja tujih čebel propadlo na Ptujskem polju 3286 panjev in 202 čebelarja. Domače čebelarstvo, ki je v prejšnjih letih prinašalo lepe dohodke, je postalo skoraj popolnoma nerentabilno ter se vzdržuje sedaj še samo z velikimi stroški. Pri različnih resnih poskusih in izkušnjah, kar je potrdil tudi pokojni čebelarški potovalni učitelj g. Jurančič, ki je bil primoran sam znižati svoje čebelarstvo na samo 40 panjev, je jasno ugotovljeno, da je 40 panjev na enem mestu maksimalno za najboljšo izrabo paše. Vsako število nad 40 panjev pa sorazmerno zmanjšuje donos tako, da pride tisti donos pri gotovem številu na ničlo. Za število čebel pa je še posebno občutljiva ajda, ki med le po nekaj ur na dan. Celodnevna paša na ajdi, ki bi prenesla večje število panjev, je jako redka in sicer v 10 letih le enkrat do dvakrat. Ker pa je ajdova paša na Ptujskem polju edina donosna čebelna paša, je ptujsko čebelarstvo nujno na njo navezано ter ved tega z ozirom na dejstvo, da je ravno domače čebelarstvo najvažnejši činitelj pri oplojevanju cvetja, predvsem sadnega, in ker je sadjereja za ptujski okraj še posebno važna, je ista

nujno potrebna zaščitte. Kakor pa smo zaznali od različnih čebelarških prevoznških faktorjev, se bodo v prihodnjem času na merodajnih mestih uveljavile ravno nasprotnne tendence, to je privilegiranje prevoznikov na škodo domačinov, proti čemer s tem odločno protestiramo.

1. Predlagamo, da se čl. 2 banovinske naredbe o prevažanju čebel na jesensko ajdovo pašo v tem pravcu spremeni, da naj bo dopustno, dovažati na ajdovo pašo le ono število čebelnih panjev, ki bi z domačimi čebelnimi panji na 1 km² pašnega polja ne prekoračilo število 80, katero načelo so sprejeli v svojo zakonodajo tudi v Nemčiji. Poleg tega pa mora biti v obsegu 1 km² vsaj 25% polj obsejanih z ajdo. Po sedaj veljavni naredbi, ki dopušča na vsakih 600 m oddaljenosti 100 panjev velike mere, je praktično mogoče postaviti na eno tretjino km² 400 panjev, to je na 1 km² pašnega polja okoli 1000 panjev, kar popolnoma onemogoča vsak uspeh.

2. Mi kmetje nimamo svojih čebelnjakov zunaj na polju, ampak v vasi doma pred svojo hišo. Tudi jih nimamo tako urejenih, da bi jih lahko prevažali. V slučaju pa, da bi jih vendar prevažali na polje, bi stal gotovo vsakih 50 do 100 m po en čebelnjak. Vsak uvoz čebel k nam na pašo bi torej bil že tudi po naredbi kr. banske uprave nemogoč. Naše čebele so torej navezane samo na polja zunaj vasi, katera pa po večini zasedejo prevaževalci, ker jim pomanjkljivost naredbe to dovoljuje. Iz vasi ven na ajdovo polje je skoraj povsod precejšnja oddaljenost od 2 in še več kilometrov. Tudi to je treba upoštevati.

3. Statistika centralnega čebelarškega društva in njenih podružnic ne odgovarja resničnemu stanju čebelarstva na bivšem štajerskem, ker mnogo manjših čebelarjev ni včlanjenih pri podružnicah, ker jim je članarina previsoka, a donos pa skozi vsa leta skoraj vedno pasiven. Upoštevati bi se moralo v prvi vrsti resnično stanje, če hočemo že enkrat dvigniti tudi tukaj pri nas čebelarstvo iz večnega tavanja in ga rešiti sistematičnega propadanja.

4. Zelimo tudi, da se pri raznih razpravah o čebelarstvu kliče in upošteva mnenje in nasvete tudi čebelarških strokovnjakov našega kraja.

Čebelarji!

Novo leto se bliža. Kaj bo treba storiti? Ako hočemo, da rešimo naše čebelarstvo, pristopiti moramo vsi brez izjeme k Čebelarskemu društvu potom naših podružnic. Zakaj? Vsaka podružnica voli za vsakih 15 članov enega delegata, katere pošlje podružnica na občni zbor v Ljubljano, da ti rešujejo vprašanja čebelarstva. Ako smo vsi včlanjeni, dobimo na občnem zboru premoč nad prevaževalci in tako bomo sami lahko rešili naše breme. V premoči bomo lahko članarino znižali, pa bo sčasoma lahko vsak včlanjen. Ako boste poslušali dober nasvet, videli boste, da vam samo en panj 35 Din članarine vrne. — Nove volitve se vršijo za podružnice vsako leto v začetku januarja. Koga boste volili? Predsednik kakor celi odbor mora obstojati iz čebelarjev-kmetov, pa ne prevaževalcev-nasilnežev, ki imajo preko 100 panjev. Železničarji ne spadajo v odbor. Med, ki ga pridelaj, ne kupi železniško konsumno društvo, ker ga v prvi vrsti naroči samo od železničarjev, ki so ga kmetu skoraj siloma vzeli. Kmet pa naj svoj pridelček na hrbtu nosi od hiše do hiše, če hoče dobiti kakšen dinarček. Čebelarji, zavečajte se: ves svet se organizira, tudi mi čebelarji na Dravskem polju strnimo svoje vrste s pomočjo organizacije v eno fronto proti prevaževalcem in našim najhujšim sovražnikom pokažimo svojo moč!

Ljudski pravnik.

Odcepitev od sedanje ter ustanovitev nove občine. — J. Brunec, Melinci. — Vsi občani vašega kraja bi se radi odcepili od sedanje sedežne občine ter ustanovili lastno občino. Prosite za pojasnilo, kaj naj ukrenete v dosegu navedene namere. — Predvsem vas opozarjamo, da mora po zakonu o občinah vsaka občina imeti najmanj 3000 prebivalcev in da smejo občine imeti le izjemoma tudi manj prebivalcev, to pa le v krajih, kjer to zahtevajo terenske razmere ali drugi povsem opravičeni razlogi. Nova občina se lahko ustanovi po pismeni zahtevi večine volilcev istih krajev, ki bi radi prišli v novo občino. Odločba se izda s kraljevim ukazom na predlog ministra za notranje posle. Prošnjo je vložiti pri pristojnem sreském načelstvu in ji priložiti podpise vo-

lilcev, pa tudi sklep odbora sedanje sedežne občine. Ako tega sklepa ne morete izposlovati, priložite zaenkrat le podpise volilcev kraja, ki bi rad prišel v novo občino.

Menjalna pogodba. — J. R., Sv. T. O. — Dva mejaša bi rada menjala nekaj njiv in gozdov. Vprašate, kakšne pristojbine je treba plačati, kako naj se pogodba sestavi in komu se mora naznaniti. — Pogodbo sestavita mejaša lahko sama, pri čemur morata označiti zamenjane parcele (s parcelno številko in vložno številko), dovoliti odpis zamenjanih parcel od dosedanjih vložkov, ustanovitev novega vložka ter vknjižbo lastninske pravice v prid novega lastnika ter omeniti, ako je eventualno treba kaj doplačati. Prijaviti je treba to pogodbo davčni upravi v 14 dneh. Ta pogodba o zameni je zavezana taksi kakor kupna in prodajna pogodba, to je sedaj 6% vrednosti, ki jo bosta navedla, najmanj pa od prometne vrednosti. Ako pa se zamenjava zemljišč izvrši le z namenom, da se imovine zaokrožijo za interese kmetijstva, tedaj ni navezana tej 6% taksi, marveč le taksi za potrdilo. Ako je razlika vrednosti med obema zemljiščema večja kot 50%, se od razlike plača taksa kakor za kupno pogodbo. — Omeniti še moramo, da je treba v svrhu Omenitv in zemljiški knjigi overiti podpisa dosedanjih lastnikov na menjalni pogodbi, kar lahko storite pri sodišču in plačate za tozadevni zapisnik 5 Din in za overo posameznega podpisa po 10 Din.

Ustavitev dražbe, ker ni pričakovati plačila stroškov poganjajočega upnika. — A. Rajšp. — Nek upnik s terjatvijo 20.000 Din predlaga dražbo zemljišča, ki je bilo cenjeno na 68.000 Din, po odbitku prevžitka ostane vrednost 12.000 Din, pred poganjajočim upnikom pa so vknjižene terjatve za okoli 43.000 Din. Vprašate, ali lahko dosežete ustavitev izvršbe. — § 39 t. 8 izvršilnega reda določa, da je izvršbo ustaviti, ako ni pričakovati, da se doseže z izvedbo izvršbe znesek, presegajoč stroške te izvršbe. To določbo je uporabiti tudi v Vašem primeru, ko največji ponudek očitno ne bo zadostoval, da se po poplačilu po-prednjih upnikov plačajo stroški izvršbe. Nevarnost za vas bi bila le, ako bi kak poprednji upnik naknadno pristopil k izvršilnemu postopku kot zah-

tevajoči upnik. — Predlog na ustavitev izvršbe lahko stavite pri izvršilnem sodišču na zapisnik, ki ga bo kolekovati s 5 Din. Ako vam sresko sodišče ne ugodí, lahko rekurirate na okrožno sodišče.

Porok-kmet je zaščiten, čeprav glavni dolžnik ni. — M. Purnat v š. — Kmet je pred leti prevzel poroštvo za plačilo dolga, ki sta ga napravila njegova sinova v trgovske svrhe. Vprašate, ali velja za očeta (kmeta-poroka) zaščita, čeprav glavna dolžnika nista zaščitená. — Porok-kmet je v predmetnem slučaju zaščiten.

Dedna pravica nezakonskih otrok. — A. R. v P. — Umrí vam je nezakonski oče in vprašate, ali imate kako pravico do dedščine. — Po § 754 odz. ne gre nezak. otrokom do zapuščine očeta in očetovih sorodnikov nikako zakonito dedno nasledstvo. Pač pa imajo nezakonski otroci glede matere in materinih sorodnikov pri zakonitem dednem nasledstvu v prosto dedno imovino enake pravice kakor zakonski.

Odvetniški stroški za priziv v kazenski stvari radi žaljenja časti. — A. P. v I. — Vprašate, ali ima odvetnik res pravico zahtevati 550 Din za priziv v kazenski stvari radi žaljenja časti. — Za sestavo priziva se navadno odmerja 80 Din nagrade, za potrebne informacije (ako Vas odvetnik v prvi inštanci še ni zastopal) kvečjemu 40 Din, za pooblastilo 12.50 Din, za potrebne dopise po Din 11.50, za pisnino po 1 Din od strani. Ako predlaga odvetnik odmero stroškov pri sodišču, stane tozadveni predlog s kolekovino in prepisi 40 do 50 Din. Zoper previsoko odmero se lahko pritožite. Ako zahteva stroške od vas, odvetnik, ki ste ga sami najeli, pa vas mora za plačilo stroškov posebej tožiti, ako mu jih po odmeri od strani kazenskega sodišča ne plačate. Za sodelovanje pri razpravi se priznava po 80 Din od prve pol ure, za nadaljne pol ure pa navadno le 40 Din.

Dopis.

Sv. Lenart v Slov. goricah. V nedeljo 10. januarja predava na občnem zboru živinorejske selekcijske zadruga, ki se vrši ob 9. uri v dvorani Narodnega doma, sreski živinorejski referent g. Zupanc o rodovnikih za živino in o pogojih za sprejem živine v rodovnike. Vabijo se vsi rej-

ci simodolske pasme, člani zadruga, kakor tudi nečlani, iz sodnega okraja Sv. Lenart, da se tega važnega predavanja v lastnem interesu udeležijo. Odkar je bila pri nas uvedena simodolska pasma, se je nakupilo iz javnega in zasebnega denarja pri nas mnogo plemenske živine in imamo sedaj že precej dobrega naraščaja, katerega pa ni mogoče plemensko izkoriščati, ker ni vpisan v rodovnike. Podpore banovine, sreza in občin se smejo uporabljati le za nakup rodovniške živine. Tako moramo, ker še nimamo rodovnikov, dati imamo že lep zarod, še vedno nakupovati plemensko živino drugod. Čim pa bomo imeli rodovnike, bomo mogli sami svojo živino prodajati kot plemensko živino. Vsi rejci torej, ki želite gojiti plemensko živino in jo prodajati, torej vsi, ki želite, da ostane denar doma, pridite na predavanje!

Tržna poročila.

Mariborski živinski sejem. Na živinski sejm v Mariboru 22. decembra so pripeljali 22 konj, 9 bikov, 90 volov, 412 krav in 23 telet, skupaj 556 glav. Cene so bile naslednje: debeli voli 3.60—4.10 Din za 1 kg, poldebili voli 3.50—4, plemenski biki 3.25—3.50, klavni biki 3—3.25, debele klavne krave 3—3.50, plemenske 2.50—3, krave za klobasarje 1.75—2, molznice 3—3.50, breje 2.75—3.50, mlada klavna živina 3.75—4.50, teleta 4.50—5.50. Prodanih je bilo 232 komadov, od teh 10 za izvoz v Italijo.

Mesne cene v Mariboru: volovsko meso I. vrste kg 10—12 Din, II. vrste 8—10, meso od bikov, krav, telic 5—8, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 10—12, svinjsko meso sveže 10—14 Din.

Dunajski prašičji sejem 23. dec. 1936. Pripeljanih je bilo 5647 špeharjev in 5184 pršutarjev, skupno 10.831 glav, od tega iz Avstrije 3399, iz inozemstva pa 7432. Cene so bile naslednje v šilingih za 1 kg žive teže: I. špeharji 1.63 do 1.64, srednjetežki špeharji 1.58 do 1.62, stari 1.40 do 1.56, kmečki 1.57 do 1.65, križani 1.58 do 1.63, pršutarji 1.48 do 1.70. V primeri s prejšnjim sejmom so cene špeharjev v začetku narasle za 5 grošev, proti koncu sejma so bile še vedno za 3 groše višje kot pretekli teden. Promet je živahen.